

Medyczne i psychologiczne problemy wieku podeszłego

Medical and psychological problems in the elderly

TADEUSZ PARNOWSKI

Z II Kliniki Psychiatrycznej IPiN w Warszawie

STRESZCZENIE. *Złożoność problemów, jakie prezentuje człowiek w wieku podeszłym zmusza zarówno lekarza, jak i innych ludzi do bardzo uważnego ich analizowania i delikatnego postępowania. Autor zgłasza szereg postulatów dotyczących opieki nad osobami w wieku podeszłym.*

SUMMARY. *Because they are so complex, the problems which elderly people present require very careful analysis and attentive treatment by the physician and other people as well. The author suggests several postulates concerning how to care for the elderly.*

Słowa kluczowe: wiek podeszły / problemy somatyczne / problemy społeczne / kontakty społeczne
Key words: old age / physical problems / social problems / social relations

FIZJOLOGIA WIEKU PODESZŁEGO

Zakres problemów zdrowotnych w wieku podeszłym definiują cztery elementy, tworząc szczególny rodzaj związku pomiędzy wiekiem i zdrowiem.

1. Poprawa zdrowia i jakości życia spowodowała przedłużenie czasu życia i zmniejszenie śmiertelności w wieku podeszłym. Poszerzyła się wiedza o czynnikach ryzyka chorób wieku podeszłego. Uległo poprawie rozpoznawanie rozpoczynających się w późnym wieku chorób, jak np. choroba Alzheimera, zespoły lękowe, choroby afektywne, zespoły psychotyczne i zaburzenia osobowości.
2. Przedłużył się czas życia osób z przewlekłymi chorobami oraz chorobami powstającymi przed porodem lub w okresie dzieciństwa, jak np. choroba Downa lub schizofrenia,
3. Wiedza dotycząca procesu starzenia pozwoliła na jego dokładniejsze opisanie jako stanu fizjologicznego z charakterystycznymi zmianami biologicznymi, psychologicznymi, poznawczymi i behawioralnymi.

4. Współistnienie chorób somatycznych i zaburzeń psychicznych jest częstsze w populacji geriatrycznej niż w wieku średnim, np. depresja jest częstym objawem po udarze i w chorobie Parkinsona, a lęk często towarzyszy chorobom układu pokarmowego, sercowo-naczyniowego i oddechowego. Wiele stosowanych leków wpływa na nastrój i funkcje poznawcze. Szczególną trudność w rozpoznawaniu, wyborze leczenia i ocenie objawów niepożądanych sprawia współistnienie chorób somatycznych z zaburzeniami psychicznymi, poznawczymi, emocjonalnymi i behawioralnymi oraz obecność zmian spowodowanych wiekiem (3, 4).

Zjawisko starzenia polega na obecności zmian fizjologicznych. Jest to też okres zmiany postaw i reakcji na otaczający świat. Starość nie jest stanem zaprogramowanym biologicznie, lecz może przebiegać odmiennie u różnych osób. *Pierwotne starzenie* jest charakterystyczne dla każdego człowieka i zależy od wpływu czynników genetycznych. *Wtórne starzenie* odnosi się do obecności uszkodzeń i utłumności powodowanych przez niekorzystne czynniki środowiskowe, takie jak np. urazy czy choroby.